دیوانی شیعری یووسف مەنتک بە کرمانجی ڕێنووسی لاتینی لە کوردستانی باکورو تورکیا چاپ وبڵاوکرایەوە

دیوانە شیعرییەکە کۆمەڵێک شیعر لە خۆ دەگرێت، لەنێوان ساڵەکانی ٢٠١٤ تا ٢٠٢٠ نووسراون، بابەتی شیعرەکان: دڵداری، غوربەتی نیشتمان وژیانی کۆچبەران وپەنابەران، سیاسی، ساتیر.
کۆی کتێبەکە: کۆمەڵێک شعر، پێشەکی لەلایەن د. سەباح کەریم نووسراوە، لەکۆتایی دیوانەکەدا فەرهەنگی زاراوەکان و کورتەیەک لەژیاننامەی شاعیر لە خۆدەگرێت.
دیوانەکە (74) لاپەڕەیە، بە قەبارەی (13,5 X 21 cm) , 2020
ISBN-978-605-7920-87-4.
دەزگای چاپ وبڵاوکردنەوەی سیتاڤ – وان- تورکیا
سەرپەرشتیار قەهار باتەیی
ئەم کۆمەڵە شیعرە لە لایەن نووسەرو وەرگێڕی بەتوانای باکوری کوردستان بەڕێز موحسین ئۆزدەمیر لە شێوەزاری سۆرانی کراوە بە کرمانجی، بەڕێککەوتنی وەرگێڕو خاوەنی دەزگەی سیتاڤ، بە ئاگاداری نووسەر دیوانەکە چاپکراوە.
موحسین ئۆزدەمیر کاری وەرگێڕانی بە بەرهەمی چەندین نووسەری دیارو ناسراو کردووە، وەک: سادقی هیدایەت، فروغی فروغ زاد، شێرکۆ بێکەس، نەوشێروان مستەفا ئەمین، سوهراپ سوپهەری، هەژار موکریانی، عەلی محمد ئەفغانی، جەمال نەبەز، هەروەها زۆر نووسەری ترو چەندین وتارو لێکۆلینەوەی وەرگێراوە.
دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوەی سیتاڤ لە ساڵی ٢٠١٣ دامەزراوە، خاوەن و بەڕێوەبەری بەڕێز: قەهار باتەیی، پەرتووکی کوردی چاپ دەکەن وەک بابەتەکانی: فۆڵکلۆری کوردی، پەروەردەیی، لێکۆلینەوە لەسەر کوردو ئەدەبیاتی کوردی، تا ئێستا بەسەدان کتێبیان چاپکردووە، هەروەها چەندین کتێبیان بە سۆرانی چاپکردووە، لەم ساڵەدا نزیکەی ٣٠ کتێبیان بە زمانی تورکی چاپ وبڵاوکردۆتەوە.
دیوانی ئەوارانی ڕاین و چاپکراوەکانی لەم شوێنانە و هەروەها لە دەیان ماڵپەڕەکانی کتێب فرۆشی ئێنتەر نێت بە ئۆنلاین دەست دەکەوێت:

Emek Dağıtım (Emek Kitap) Tirkîyeyê) (1
2) Pirtûka Kurdî
1) Kitap Yurdu
2) Kitega
3) İdefixs
4) D&R
5) BKM Kitap
6) N11.com
7) Bijarefîx
8) Pirtuk Kitap
بۆ بەدەستخستنی دیوان لە ئەنتەر نێت ناوی دیوان:
Evaren Rayine Sitav
بنووسن لەم ماڵپەڕانەو چەندین ماڵپەڕی تری کتێب فرۆشی تر :
(,kitapkola, kidega, kitabsihirbazi, ucuzkitapal,kitabinabak)

د. سەباح کەریم پێشەکی بۆ نووسیوە بەم جۆرە باس لە شیعرەکانی مەنتک دەکات:
یەکێک لە ئەرکە جوانەکانی شیعر ئەوەیە هەڵگری خەمی ئینسانەکانە، شیعر دەتوانێت گوزارشت لە بوون و ژیانی مرۆڤ بکات، بەڵام ژانرێکە مامەڵەکردن لەگەڵیدا قورسە. نووسینی شیعر بۆ بەلای من پێویستی بە ئەزموونە، ئەزموونێک وەکوو شاعیربوون. وەستایی لە شیعردا پێویستییە، بۆیە کاتێک دەمانەوێ شیعر بخوێنینەوە، دەبێت شیعرەکە خۆی داوامان لێ بکات، تەنانەت شیعر توانای هەیە وا لە خوێنەر بکات نەتوانێت دەستی لێ هەڵگرێت.
زمانی نووسینی ئەم شیعرانە، زمانێکی سادە و بێ گرێوگۆڵە، خوێنەر هیلاک ناکەن، ئەمەش مانای ئەوە نییە زمانی شیعرەکە سادەیە، بەڵکوو مانای ئەوەیە مامەڵە لەگەڵ شتە سادەکانی ناو ژیان کراوە. ئەوەندەی ئاگاداری ڕەوتی شیعر بین، مامەڵەکردن لەگەڵ زمانی شیعر لە دەیەی هەشتاکانی سەدەی ڕابردوو، مامەڵەکردنێک بووە بۆ قورسکردنی زمان. بۆ بە سیمبولکردنی زمانی شیعر، بەمەش شاعیر زمانی تێکدەشکاند. بەڵام ئەم شیعرانە زمان سادە دەکەنەوە. مرۆڤ کە ئەم شیعرانە دەخوێنێتەوە هەست بە جۆرێک لە هێوری دەکات. خوێنەر ئارام دەکەنەوە و ماندووی ناکەن بۆ ئەوەی بیرکردنەوەی بگوشێت بۆ لێکدانەوەی ڕەمزەکانی ناو زمان.
لەناو شیعرەکان چیرۆکی دەیان شت دەخوێنیتەوە، شیعر وەهایە داستانی شکستی خۆشەویستی، داستانی تێکشکانی نشتیمان، وێرانبوونی تاکی کورد. هەموو ئەمانە بە وردی کاری لەبارەوە کراوە. ئەوەی

زۆری جێگەی دڵخۆشییە شیعرەکان لە ڕێگەی باسکردنی چیرۆکەکانی تاکی کوردەوە بۆ چیرۆکی مرۆڤایەتی دەچن. واتە شیعر بووەتە شیعری هەموو مرۆڤایەتی. ئەم شیعرانە خوێنەر ئاشنا دەکەن، بە خەمی پەنابەرێک، بە خەمی تاکێکی ئاوارە بوو. بۆیە کاتێک ئەم شیعرانە دەخوێنینەوە دەزانین شاعیر پێشینەیەکی مەعریفی هەیە، دەزانین شاعیر چرکە بە چرکە ئاگاداری مێژوو و خەمەکانی میللەتەکەیەتی. وشەکانی هێندە ڕەوانن توانیویەتی مێژووی مرۆڤایەتی لەو رستەیەدا کۆ بکاتەوە:

کە مرۆڤ لە ئەشکەوت
چاوی بە تیشکی خۆر کەوت
بە دوایدا هاتەخوارەوە
ئازادیی بینی.

کەواتە خەمی مرۆڤ گەڕانە بە دوای ئازادی، نەک بە دوای دەستکەوت و ماڵ. بە شێوەیەک گوزارشتی لە ئازادی کردووە، مرۆڤ ئازادی خۆش دەوێت. تەنانەت خەمی شاعیر خەمەکە گەڕانە بە دوای تیشکەکانی ئازادی. بۆیە کاتێک شیعرێک بۆ کلاودیا ڕەت دەنووسێت، دەگەڕێتەوە بۆ ناو مێژوو بۆ ئەوەی گێڕانێک بکات، ئاخۆ نموونەی ژنێکی وەهامان هەیە، یان نا:

کلاودیا ماندوو نابە
ناترسە
کلاودیا تکایە
ئەو هەموو
مرۆڤبوونەت لە کوێ هێناوە!

ئەوەی جەوهەری مرۆڤ پێکدەهێنێت بریتییە لە مرۆڤبوون، ئەگەر نا چی وا لە کەسێکی وەکوو کلاودیا دەکات خەمی پەنابەر و کوردانی هەبێت؟ زمانی پەیقینی شاعیر زمانێک نییە وەکوو گوتم بە ڕەمز قسە بکات، بەڵکوو زمانەکە تێیدا ڕەگەزی گەڕانەوەی تێدایە. ئەمەش سەلمێنەری ئەو ڕاستییە، کە شاعیر سنووری نێوان ژانرەکانی کاڵکردۆتەوە. بە ئەوەی جیهانیبی و فۆرمێکی تایبەت بە شیعرەکانی دروست بکات، هاتووە پەنا بە هێنانەوەی چەندین چیرۆک لەناو مێژووی مرۆڤایەتی و مێژووی کورد دەهێنێت بۆ ئەوەی خەمەکانی ئیستای پێ دەرببڕێت. تێکەڵکردنی زەمەنەکانی ڕابردوو و ئێستا، گەمەکردنەکە بە ئەوەی ئێستا قووڵتر و خەماویتر نیشان بدات. بە خوێندنەوەی ئەم دیوانە تێدەگەین نووسینی شیعرەکان و ژیان لەگەڵ شیعرەکان خۆی دەبەتە پرۆسەیەکی شیعری، وامان لێ دەکات بکەوینە ناو فەزایەکی شیعرییەوە، تەنانەت داوامان لی دەکات شیعریانە بژین. بەڵام لە هەمووی گرنگتر ئەوەیە ئازارێک لەناو ئەم شیعرانەدا هەیە، خوێنەر بە خوێندنەوەی شیعرەکان هەستی پی دەکات. بە شێوەیەک ئازارەکان

مەزرەندراون، خوێنەر تێیدا بژی نەک لەگەڵیدا بژی. لە هەموو شیعرەکان هەست بە کەشفکردنی شتێک دەکەین. واتە هیچ دەقێک لەو دەقانە نییە، کە ئازارەکمان تێدا نەچێنن. بۆیە شیعر دەبێت گەردوونی و مرۆڤی بێت، شیعر لە دەرەوەی مرۆڤ مانای نییە.